

Matthias Stein

**Rector Academiae Rostochiensis, Matthias Stein/ J. U. D. Cod. P.P.O. Ad
Exeqvias Solennes ... Matronae, Dn. Clarae Margaretae Zimmermanniae, Nativitate
Scharfiæ, abs Superstitibus Genero Filiisque maximè inclytis ritu Christiano
paratas ... Cives Academicos ... publico hocce Programme Convocatos ac
invitados vult : [P.P. & sigillo Rectorali munitum Anno MDCCXI. d. 23. Aprilis]**

Rostochii: Wepplingius, [1711]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn774514647>

Druck Freier Zugang

Stein, M.,
in
Cl. Marg. Scharf,
uxor. 1.) J. H. Koepke
et 2.) J. Zimmermann.
Rost. 1711.

RECTOR

ACADEMIÆ ROSTOCHIENSIS,

MATTHIAS SEER/

J. U. D. Cod. P. P. O.

AD EXEQVIAS SOLENNES,

*Præ Nobilissima omniq; muliebrum virtutum decor
nitidissima* MATRONÆ,DN. CLARÆ MAR-
GARETÆ ZIMMER-
MANNÆ,

Nativitate SCHARFIÆ,

abs

Superstitibus GENERO FILIISQVE

maximè inclytis

ritu Christiano paratas,

frequentè comitatu eundas

ACADEMICOS O. O. HONORATISSIMOS

publico hocce Programme

Convocatos ac invitatos

vult.

~~~~~
 Rostochii, Typis Jo: Wepplingii, SER. PRIN. & ACAD. Typogr.

Uperiori Paschatos Festo cum pu-
blico, ceu consuetudo fert, Pro-
grammate ad Vos verba face-
rem, *CIVES ACADEMICI O. O.*
HONORATISSIMI! id mihi nego-
tium in hoc meo Rectoratu,
qvem & propediē Præ-Nobilissi-
mo cuidam Viro atq; Collegæ æ-
stumatissimo traditurus sum, ulte-
rius impositū non iri, eqvidem speraveram: Verum enim
verò, qvod omnes in hanc mortalitatem progenitos ma-
net, inevitabile fatum hæcce iterum, præter spem &
opinionem meam, ad Vos scribere jubet, Christianaqve
charitas postulat, prouti & Defuncta piē in Domino
Matrona, cui iusta exeqvialia hodiē persolventur,
si qvæ alia, benē commeruit, ejusdemqve superstiti,
maximo nunc in luctu versanti, honoratissimæ in-
ter nos Familiæ debetur. Ita, qvod funeris solennis
cum indictionē vixdum humeris meis impositum Re-
gimen Academicum ante semestris spatium auspicabar,
siqvīdem tum Viro & senectute & munere, qvod
gesserat, Gravissimo atqve Illustri parentandum mihi
erat; nunc simili scriptionis genere, in solenni funere
Præ-Nobilissimæ cujusdam omniumqve suum sexum
condecorantium virtutum cumulo ornatissimæ Ma-
tronæ, finire teneor. Etiam si autem, ut initium,
sic & novissima Rectoratus mei circa funera versantur;
gratias tamen Deo summas debemus omnes, cujus
clementissima providentia nos hucusqve protexit, ut,
qvi Vicinos nostros haud leviter afflixerunt, contagio-
si morbi nostram infestare patriam nulli potuerint.
Unde & Academia nostra, unam si præterea honestam
foemi-

ſceminam exceperis ; ipſo in puerperio extinctam,
 duobus hiſce plura per integrum ſemestre , & qvod
 ſuperat , funera non numeravit , nec multos per an-
 nos pauciores , qvam hac tempeſtate , exeqvias de-
 functis paratas univerſa hæc Civitas vidit. Qvod ſin-
 gulare Dei , qvo nos beavit , beneficium mente ſemper
 memori agnoſcamus unoqve ore celebremus atqve
 deprædicemus, decet. Interim aliorum exemplo mo-
 niti diſcamus , qvid nobis non minus , niſi DĒus id
 clementiſſimè averteret, evenire poſſit. Et dum alio-
 rum funera vel duci videmus audimusve, vel ipſimet
 proſequimur , eandem mortalitatis legem & nobis in-
 cumbere cogitemus. Ejusqve modi meditationibus
 hodiè qvoqve nos inter dabitur occaſio. Lugetur
 namqve nunc ab omnibus Suis chriſtianè ſimul , at
 peracerbe etiam, ſub veneratione Divinæ Voluntatis
 ac Providentiæ , Femina ex Urbe Luneburgenſi cum
 aliis Primaria , Præ-Nobiliffima & omni virtutum ge-
 nere multo decoratiſſima , Domina CLARA MAR-
 GARETA SCHARFIA , primum qvidem B. DN.D.
 KOEPKENII , ac deinde qvoqve B. DN. ZIMMER-
 MANNI , Præſidis judicii longè Meritiſſimi Vidua
 probitatis omnigenæ fulgore ſpectatiſſima , cujus
 exuviæ in terram aduſqve beatam reſurrectionem
 recondendæ hodie ſunt. De cujusqvidem laudibus
 non facilè nimia dicturi foremus ; at hoc potiſſimum
 loco ea maximè , quæ vitam ipſius honeſtiſſimam , &
 ſubſecutam mortem beatiffimam declarant , iisdem
 ferè, qvibus comunicata nobis illa ſunt, verbis, referemus.
 Agnovit igitur hæc ipſa Matrona Laudatiſſima fili-
 am ſeſe Viri Maximè Reverendi , & Perexcellenter

Docti, nunc Beati, Domini DAVIDIS SCHARFII, Hamburgensis, qui inter studia apud Gryphes, Wittebergenses & Lipsienses optime exculta non tantum variis publicæ solertiæ indiciis, sed & Doctoratu Philosophico à Wittebergensibus collato, imo & susceptis postea, cum annus ætatis vicesimus & sextus diffunderet, dextreque per 41. & quod excurrit annos defunctis Bardovicensis Canonici, Pastoris Primarii, & Superintendentis honoribus increbuit; & Viraginis multis magnisque nominibus laudatissimæ, itidemque Beatæ, Dominae ANNÆ JANICHÆ, Norvagæ Bergensis. Avus paternâ origine ipsi contigit, Vir Nobilissimus & Florentissimus, JOACHIMUS SCHARF, Mercator inter Hamburgenses notæ optimæ, Aviaque Femina Honestissima, MARGARETA KREBS, utrimque è laudabili prosapiâ civili ulterius orti. Pro maternâ autem origine venerata est memoriam Viri Maximè Reverendi, ac Devotissimi, Domini HENRICI JANICHII, Luneburgensis, itidem Philosophiæ Magistri, ac priumum Bergensis in Norvagiâ, deinceps autem Catharinensis inter Hamburgenses Pastoris longè quondam fidelissimi ac Dilectissimi, velut Avi sui Desideratissimi, ac Feminae quondam Nobilissimæ, ac Decentissimæ, Dominae CATHARINÆ DUBBEN, ex insigni familiâ Lubecensi prognatæ, velut Avia, vel ipsi Matri nimis citò ereptæ. Quorum quidem de Parentum, Avorumque atque Aviarum laudibus, ac Majoribus multa gloriose omnino & non infructuose dici poterant, nisi partim ex Beatorum Parentis atque Avi propriis scriptis, partim ex funebribus in illorum fermè omnium memoriam impressis

preffis Concionibus publicè proftarent meritiffimæ
ipforum Laudes, prætereaque beatè defunctæ no-
stræ Matronæ gloria ex fingularibus fuis virtutibus
quàm maximè metienda foret. Nata ILLA eft
Bardovici, quod nomen totius Germaniæ fermè an-
tiquiffimam refert urbem, fitam in Terris Lunebur-
gicis, ac quondam prifcorum in illis locis Bardo-
rum, non minùs ipfum tum temporis populum,
quàm publicos divini cultus Profeffores ac Docto-
res, ad vetuftiffimæ Chaldaeorum, Ægyptiorum,
imò & Judæorum appellationis confvetudi-
nem, designantium; ex quâ deinceps præcipua
cepit augmenta vicinior ipfi Luneburga, metropo-
lis Ducatus inde vocati celebratiffima. Annus eam
excepit nascentem millefimus à Chrifto nato, fexcen-
teffimus, & quinqvageffimus fecundus: in quò qui-
dem dies 17. Septembris ita ei conceffus eft, veluti
natalis, ut mox etiam melior fuccederet, cœleftis
generationis dies, quò & dignitatem Filiæ DEI re-
cuperavit, & nomen CLARÆ MARGARETÆ
obtinuit, non vanitate quadam minus confideratâ,
fed è confilio Patris fui provido, ac defiderio vitæ fem-
per Chrifto dignius instituendæ, ficut ipfe his verfculis
ad effigiem tenellæ additis expreffit:

CLARAM MARGARETAM GENITOR ME NO-
MINAT, UT SIM

MARGARIS IPSIUS CLARA CRUORE DEI
Effulfit ex eâ deinceps indoles animi fanctioris, quie-
tisque pariter & curæ domesticæ amantiffimi, atque
ad ea apprehendenda omnia, quæ & Chriftianiffimum
perficiunt, & vitam rectè gerendam undique exor-
nant

ornant, & œconomicam vivendi rationem summo opere
 adjutant, longè aptissimi. Quod enim ad Christianismū
 spectat, fidei doctrinam æquè ac praxin viva tenuit in
 observantiā, nec parū edocta fuit in rebus sacris,
 cultrix Dei devotissima, amatrix Verbi divini strenua,
 observatrix antiquorum morum tenacissima, ad vana
 novaturientium placita, quibus illici facile potuisset,
 furda semper, & celerrima potius ad divinæ normæ re-
 ctitudinem absque *ἡθελοςκεία* minus sana, educatrix
 suorum omnium, monitrixque providentissima, &
 exemplar vitæ in sexufemineo inculpatissime tuendæ.
 Præterea verò in iis, quæ vitam reddunt ornatorem,
 ita fuit exulta, ut, quidquid elegantiae femellis con-
 venit ad aliquam spectans veram utilitatem, in ipsa
 sic fuerit cumulatū, ut vel ipsa excellens arte organicā
 per integrum aliquando annum, in gratiam Viduæ
 Organædi, ipsa Virgo Musicam in templo ecclesiasti-
 cam in Ecclesiā Bardovicensi Cathedrali direxerit.
 Oeconomiam autem quod attinet, non facile ipsam
 superavit quæquam: ita callens erat rei culinariæ,
 conditoriæ, ac pistoriæ artificiosioris, & quidquid
 illuc pertinet, absque ullā tamen, quam oderat, pro-
 fusione: prætereaque rei architectonicæ, cui permultum
 tribuebat, & hortensis, nitidioris non minus quam u-
 tilioris, & piscatoriæ, quousque ad familiare nego-
 cium accedit: quæque omnes cæteras superat, rei
 matronalis, quā & maritis studere pia conjux deside-
 ravit, & liberis rectè educandis operam impendere
 justissimam non est oblita. Scilicet ex consilio Dul-
 cissimorum suorum Parentum primas illa tædas
 nuptiales junxit, nondum integros octodecim annos
 nata,

III

nata,

nata, cum Præ-Nobilissimo qvondam & Consultissimo
 Viro, Domino JOH. HENRICO KOEPKENIO,
 J. U. Doctore, & inter Luneburgenses Practico
 Longè Celebratissimo, ac post mortem qvoq; Desidera-
 tissimo, Filio tum temporis viri Perreverendi, ac Doctis-
 simi, Dni. BRANDANI KOEPKENII, Canonici Seni-
 oris, ac Thesaurarii ad perantiquam SS. Petri ac Pau-
 li Ecclesiam Bardovicensem Meritissimi, cui suo socero
 non minus, quam socruī sui Amantissimæ, Nobilissimæ
 feminae, Dominae MARIAE WIGERLÆ, Adm. Rev Dni
 M. BRANDANI WIGERS, Pastoris qvondam in Lune-
 burgensibus Nicolaitani Primarii filia, talem se nu-
 rum exhibuit, qvalem exoptare illi unqvam potu-
 erunt. Mariti autem hujus sui ita fuit pia cultrix,
 ut vel moribundus ille istud laudare & commendare
 non omiserit. Post ejus verò obitum, qvi Anno.
 1684. d. 8. Febr. contigit, similem omninò fidem ap-
 probavit. Viro Præ-Nobilissimo, & Consultissi-
 mo, Dn. JOACHIMO ZIMMERMANNNO, Luneburg.
 Judiciū Præsidi, ac Senatori, Scholarchæqve Johan-
 nei, ibidem inclyti, Viro de his ipsis aliisque muner-
 bus, ipsaqve de eruditione meritissimo; quippe cui,
 in favorem educandorum etiam tanto recti⁹ liberorum,
 ex svasu potissimum Scharfiano paterno, manum nu-
 ptiali ritu iterum conjunxit Anno 1687. mense Augu-
 sto, cum eoqve vitam vixit ita placidam, ita ami-
 cam, ut nihil in eā præter constantiam desiderari po-
 tuerit. Verum sicut prius laudati Dn. Doct.
 KOEPKENII Conjugium non duravit integros an-
 nos quatuordecim, ita posterius ZIMMERMANN-
 NIANUM ne dimidium qvidem illud spatium atti-
 git

git ; cum Vir summâ laude dignus hanc vitam jam
exueret anno 1692. itaque ipsam viduitati novæ re-
linqueret. Ex utroque tamen conjugio prole fuit
beata : & quidem ex priore peperit filiam qui-
dem Unicam, filios verò tres, Fratres KOEPKENIOS:
ex posteriore autem filium unicum , ZIM-
MERMANNUM. Quâ fide suis liberis in utroque
sive conjugio , sive viduatu præfuerit , satis prædica-
ri haud potest : cum in rectam eorum educatio-
nem omnes animi corporisque vires , & quidquid
præterea bonorum potuit , perlubenter contulit ,
Deique favorem tantum inde percepit , ut in libe-
ris dici possit id omne ubertim reperisse , quod in
parentibus , maritisque perdidit. Unicam enim
filiam suam Præ-Nobilissimam omnibusq; sexus sui
virtutibus ac decoribus quam cumulatissimè prædi-
tam , Dominam ANNAM MARIAM , in poste-
riori conjugio suo nuptam dedit Viro Maximè Re-
verendo , Excellentissimo atque Amplissimo , Do-
mino JOHANNI PETRO GRUENENBERGIO ,
Philos. pariter atque Theol. D. hujusque P. P. Ord.
longè Celeberrimo , Consistorii Ducalis Consiliario
Gravissimo , & Districtus Ecclesiast. Mecklenburg.
Superintendenti Vigilantissimo , Fautori , Amico
atque Collegæ nostro Honoratissimo , quicum il-
lam vidit placide viventem inde ex Anno 1691. In al-
tero autem viduatu Filius natus maximè Summè Rever.
Ampliff. atque Excellentiff. Dominus DAVID HEN-
RICUS ROEPKENIUS , itidem Collega , Fautor &
Amicus noster Honoratissimus , felicitatem ejus auxit
non minus , tum ex Professione Philosophica , tum ex
Docto-

Doctoratu Theologico, item & Philosophico,
 tum ex faustissimo conjugio cum Præ-Nobilis-
 simâ, Ornatissimâqve Feminâ, Dominâ ANNA
 CATHARINA, Viri Præ-Nobilissimi & Consultis-
 simi, Domini JOHANNIS PAPEN, J. U. Lic. ac Pra-
 ctici Percelebris filiâ unicâ; ex quo etiam conjugio
 Avia est facta quinque dulcissimorum nepotum:
 JOHANNÆ MARGARETÆ, JOHANNIS
 HENRICI, ANNÆ, ANNÆ CATHARINÆ I.
 & ANNÆ CATHARINÆ II. quamvis nimia hujus
 vitæ brevitæ cœlis remiserit celerrimè, quos vix
 terræ viderant, præter natu maximam, quæ sola
 biennium, & tertii quadrantem absolvit. Faxit
 DEUS, ut spes, quam BEATA ex hœc conjugio
 denuò florecentem vidit, efflorescens tandem
 hanc Avia jacturam multò majore cum gaudio,
 ac diuturniore cum vitâ refarciat. Alter Filius,
 Nobilissimus ac Clarissimus Dns. BRANDANUS
 FRIDERICUS KOEPKENIUS J. U. Candidatus,
 iterû variò felicitatis incremento beavit Dilectissimam
 sibi Matrem, dum præter officium Secretariatus,
 quò apud R. hujus Universitatis FCtem Theolo-
 gicam fungitur, dimidio & quod superat anno
 ante beatum hunc Ejus è vitâ discessum matrimonio
 sibi junxit longè svavissimo Nobilissimam omniqve
 virtutum decore fulgidissimam Dominam MAR-
 GARETAM EUPHROSYNEN, Beati Viri, Præ-
 nobilissimi quondam & Consultissimi, Domini
 JOHANNIS SIBRANDI, J. U. D. & in hâc Academiâ
 P. P. Ducalis Celeberrimi, suæqve FCtis, & Collegii
 Senioris quondam summè venerabilis, Filiam na-
 tu minimam, tunc Virginem Lectissimam.
 Tertius verò e Filiis, Præ-Nobilissimus ac Consul-

B

tis

tissimus Dominus GEORGIUS WILHELMUS
 KOEPKENIUS, J. U. Licentiatus Clarissimus, &
 in Judicio Consistoriali Advocatus ac Procurator
 Ordinarius, recentissimè eandem reddidit ulterius
 felicem, dum in thalamum, ante bimestre circiter
 spatium, adscivit Florentissimam tunc Virginem,
 nunc conjungem ipsi jucundissimam, Nobilis. Vir-
 tuosissimam; Dominam EVAM CATHARINAM,
 sub honestissimâ suæ Matris, Nobilis. ac virtutum
 ornamentis condecoratissimæ Dominæ EVÆ LIN-
 DEMANNIÆ educatione à B. Suo Patre, Nobilissi-
 mo quondam & Solertissimo Viro, Domino HEN-
 RICO DUGGEN, Præfecto Ducali Malchoviensi,
 unicè relictam Filiam. Quibus felicitatis augmen-
 tis prospera à quartò quoque Filiò, quem posteriori
 conjugio debuit, Nobilis & Politis. DN. DAVIDE
 JOACHIMO ZIMMERMANNNO, non levia bonæ spei
 cepit auguria, quippe qui post studia Juris in hac
 Academiâ per aliquot annos feliciter gesta forman-
 dis moribus Nobilis Juventæ von der Lûbe/Heredita-
 riæ in Panzau, Porstorf, Kirchen Mulsau, & Wend-
 fchen Mulsau multâ nunc cū laude præest. Cui ut DEUS
 varia felicitatis incrementa faxit, repetentes ma-
 terna vota lubentissimè precamur. Nihil super-
 est, nisi ut de BEATISSIMÆ morbo, atque mor-
 te aliqua addamus. Non potuit autem mors esse
 tristis, ubi vita fuit Christiana. Fuit autem il-
 la adeo bonis moribus inclyta, ut haud fucata in
 DEUM Ejusque CHRISTUM fides undiqve ef-
 fullerit. Ita suos omnes, uti supra dictum, e-
 ducavit piè, ut propterea suas etiam filias Affinis è
 Sorore ipsius, B. AGNETA CATHARINA
 SCHARFIA, proximus, Vir Præ-nobilissimus,
 &

& Expertissimus , DN. JOACHIMUS SIGIS-
MUNDUS HECHT , Med. D. ac Practicus Ce-
leberrimus , & Poliater Luneburgensium Prima-
rius, ipsius curæ commiserit educandas : in quibus
quidem tantam posuit fidem , ut vel hodie grates
ipsi referant in terras, Laudatissimæ foeminae, ANNA
MARGARETA , Plur. Rever. atqve Clariss. DN.
HANNONIS HENRICI GRÜNENBERGII,
Blücherensis in hac terrâ , & AGNES CATHA-
RINA , Plur. Rev. ac Clariss. DN. BROM-
BERGII, Sittensenfis in Ducatu Bremenfi, Pasto-
rum conjuges ; in ipsis verò cœlis piissimè defun-
cta tertia ē baptismô per illam suscepta , CLARA
MARGARETA , quæ Virgo obiit. Ita præter
parentes suos , proprios æqvè ac focerales , quos
nunquam vel verbulo offendere, & præter suos Con-
juges, Generum & Nurus, eorundemque Parentes
& Cognatos , quos non nisi amore prosequi, sem-
per gestiit, dedita quoque fuit proximis suis Con-
sanguineis, ut Beati nunc Fratres , Maximè Rev.
quondam DN. HENRICUS WILHELMUS
SCHAREIUS, Phil. M. & S. Theol. Lic. ac Su-
perintendens Lühenfis : itemq; Præ- nobiliss. &
Excellentissimus quondam DN. DAVID JONA-
THAN SCHARFIUS, Phil. & J. U. D. ac Se-
reniss. nostri Principis Consiliarius Regiminis ac
Justitiæ Meritissimus, non minus, quam superius
laudata Soror unica , B. AGNES CATHARI-
NA HECHTIA sempiternum ipsius velut primo-
genitæ sororis amorem deamaverint, ac superstes
frater unicus , Summè Rever. DN. PETRUS
BARTHOLDUS SCHARFIUS , in Comitatu
Hojensi, ejusque primariâ urbe Hoja Antistes Lon-

gè meritisimus amorem eundem, cui & præsen-
tem hic suum filium DN. Joachimum Sigismun-
dum Scharfium, L. L. Studiosum solícite com-
mendaverat, non vulgari desiderio sit desideraturus.
Ita denique solícita fuit pro suapte animâ, ut
Verbo DEI, & quousque per valetudinem potuit,
ipsi quoque templo fuerit affixissima, Sacramentis
DEI ex animô deditissima, adeò, ut vel in ipso
ferali morbo publicam cum Ecclesia communionem,
esse si ullô modô posset, anxie optaverit, privatam
autem, cum illa obtingere ipsi non posset, cum
signis devotæ mentis locupletissimis avidè ac-
ceptaverit, de quô Viro Adm. Rev. & Religio-
sissimo, DN. HENRICO BEKKER, Pastori hîc
Jacobæo Longè Dilectissimo, coram quo de pec-
catis suis dolere consueverat, quàm optimè con-
stat. Tota ejus vita erat probitatis exercitium,
apud se ipsam, incitamentum apud suos, exem-
plum apud omnes, qui eam usquam noverunt.
Placuit autem DEO ipsam quoque constituere
insignis patientiæ exemplum, quandoquidem
ejus materiam consecuta est non tantum in
crebro Patris, atque Matris, Soceri atque Socrus,
duorum Fratrum atque unicæ Sororis, unius item
nepotis & quatuor neptum, aliorumque piè de-
functorum Amicorum, maximè vero Optimo-
rum duorum è successione Conjugum squalore
sibi imposito; sed & in proprii corporis molestiâ
insigni: quippe cum ante annos circiter sex hîc
Rostochii in ædibus Filii sui natu maximi, Dni
D. KOEPKENII, vehementissimô fuerit afflicta
morbò, ex qvô, cum fato ferali videretur decum-
bere, eam nihilominus restituit Præ-Nobilisf.
&

& Expertissimus DN. D. JOH. ERNEST. SCHAPERUS ; Medicus in Aulis Regum atque Principum Celebratissimus , & Archiater , ac Consiliarius Aulicus Serenissimi Nostri Principis Laudatissimus , in nostrâ Academiâ Med. P. P. Ducalis , & nunc tertium electus Rector Universitatis Magnificus. Ex illô verò tempore occupavit ipsam infaustissima , ut judicatum est, tympanites , quæ ipsam per aliquot menses ita denuò afflixit , ut desperata res esse undique videretur. Cum verò in hoc ipsò locò Medicis se sustentaret consiliis , extraneorum quoque adjutorum adhibitò usu, & consultò in hoc negotium Celeberrimo , quem supra laudavimus , Medico Luneburgensi, Affini ipsius Expertissimo , Domino D. HECHTIO , præter spem fermè omnem convaleuit , & remisit ille morbus tantâ cum prolapsione tumoris , ut intra paucos dies ne sibi quidem similis esset, sed ad gracilitatem planè admirandam restituta foret : quod ipsum gratâ etiam mente , pro quâdam saltim parte, tribuere solebat consilio ignoti cujusdam & mendicantis viri , qui herbam quandam agrestem ipsi commendaverat , redigendam in pulverem , & ita in concocto ex vinò & aquâ potu quotidie utendam. Verùm post spatium ferme annum , cum interim Luneburgam aliquantis per de rebus ibi suis dispositura repetiisset , redierunt infausti tumores , & deinde ac per hos potissimum duos ultimos vitæ annos non parum molestiæ in ædibus Grünenbergianis ipsi attulerunt. Non satis laudari potest ipsius constantia , patientia , moderatio , assiduitas , & omnigena probitas in omni istâc molestiâ : cumque

DEus animo suffunderet æquitatem, pedibus autem
 aliquam semper concederet firmitatem, res suas, dissi-
 mulatis corporis doloribus, ita provide, ita solícite tra-
 ctavit, ut nihil supra: in hortensi præsertim cura multū
 posuit diligentia: præcipuam autem temporis partem
 in meditatione DEi, flexis ad terram genibus frequen-
 tissime suffulta collocavit: nec templum deserere
 publicumque DEi cultum voluit, quousque per ex-
 tremam hanc imbecillitatem interesse potuit. Interea
 verò adjumenta huic miseriæ conquisita sunt non hic
 tantum, sed & Luneburgi, Hamburgi, Havniæ, a-
 liisque in locis pluribus, si forsan tanto malo succurri
 posset. Cum verò d. 27. Martii h. a extra domum for-
 tuito quodam casu in terram sublapsa esset, ex eò die
 pejus habere corpus ita quassatum cepit, conclaviq;
 primum affixa, ac postea etiam lecto adhærescens,
 quamvis ne postremo quidem die desineret aliquan-
 tisper extra cubilis terminos sedere, Verbo DEi
 multo etiam magis se sustentavit, & d. 7. Aprilis
 Sacramento etiam Cœnæ beata, nil nisi DEum ac
 JESum suum, placidumque discessum ad superos
 ex hac vitâ desideravit. Variis autem medicamentis
 sustentata est, quæ etiam Præ-Nobilissimus & Ex-
 pertissimus Dominus GEORG. DETHAR-
 DINGIUS, Med. D. & P. P. Celeberrimus, Fautor,
 Collega & Affinis noster æstumatissimus, omni qui-
 dem fide, at simul etiam cum provido mortis non
 diu emanfuræ indicio liberis statim declarato, sup-
 peditavit. Qua de re ipsum illum audiemus Medi-
 cum Excellentissimum, sequentia nobis rescribentem:
Ad piæ Defunctam pridie æternalis diei vocatus offendi illam viribus

do

detritis in Lecto se volitantem magis quam decumbentem. Nec enim in oleo Abdominis id quod Tympanites Ascite juncta admodum extenderat & ad genua usq; protruserat. solum concedebat per paucula momenta tranquillū. Quæ periculum tam grave non parum augebant, erant Aphæ oris & colli cacavitatem sibi vindicantes & transitum denegantes non modo cibo & potui desiderato, sed & exitum amico ex pulmonibus summa petenti. Facilius hinc erat sententiam de morte imminente ferre, quam remediis desideratam medelam. Quod tamen consulebar de morbo tam gravi, nolui deesse desideriis Optimorum Liberorum illaq; non e penū Medicā deponere, quæ si non levamen, solamen tamen afferre possent. Annuit his coeptis Archiater Summus, ut ipsa Patiens se non parum inde refici cum gaudio Adstantium fateretur. Nec ergo tam horrida erat approximantis Mortis imago, quin illa vite satūra, cum filium natu minimum fecisset advocari, eumq; die 13. ex voto vidisset, noctemqve proximam, ut ultima sibi concederetur, a DEO propriis alienisque precibus, exorari voluisset, auditā d. 14. huj. m. post horam matutinam quintam sequentis diei benedictione, & acceptā per Generum suum, Maximè Reverendum Dn. D. GRÜNENBERGIUM commendatione in manus Servatoris DEI, placide animam suam & beatè exhalavit ante horam sextam. Hæc illa sunt, CIVES HONORATISSIMI! quæ de beatissimè Defunctæ ortu, vitâ & obitu nostram in notitiam pervenere. Ex quibus abundè intelligitur, promeritam eam omninò fuisse, cujus memoria & apud nos conservetur, & propagetur ad futuram, si quæ futura est, posteritatem. Nec minùs, quantum acerbi meroris abitus illius attulerit relictis Filiis viventem eam omni honore vereq; filiali affectu prosequutis: quantum lacrymarum oculis expresserit Filia, dulcissimam genitricem, supra quam dici potest, veneratæ: quantum ex eo conceperint doloris Gener Nurusqve: quantum deniq; suspiriorum excitaverit in cordibus omnium tum sanguine tum affinitatis vinculo Beata Nostræ conjunctorum, ex dictis conjectu perfacile erit. Suorum quippe lugere obitum, naturale quidem dixerim: verum si eos amiserimus, qui de nobis nostrisque rebus optimè meriti præterea sunt, eò plus nobis lugendi ac contristandi causæ datur. Idcirco Fulgidissimæ Familiæ funus hodiernum paranti, quos sentit, dolores eo minùs verti vitio possunt, quo plura atqve majora in illam Beatæ hujus

Ma-

Matronæ fuerunt merita. Etiamſi autem non ſine cauſa, VOS, ob-
 peracerbum huncce caſum Afflictiſſimi! hodie quiritemini: non tamen
 ſine DEI, qui omnis vitæ fons eſt, homineſque mori iubet, paternæ
 voluntate Veſtram, quam lugetis, Matrem, Socrum, Conſanguineam,
 Affinem, in vivis eſſe deſiſſe, optimè noſtis, in qua acquieſcendum
 etiam Vobis erit. Scio, Vos hæc, etiam me non ſuggerente, ſatis
 ſuperque ſcire; Veruntamen tam charum amiſſiſſe caput durum haud
 dubiè cogitatis. Et durum eſſe fateor: aſt patienter ferendo vincan-
 tur, oportet, quæ mutari non poſſunt. Solatio Vobis eſſe poteſt, Ve-
 ſtram olim illam ita inter mortales vixiſſe, ut DEUM non in ore
 ſolùm, ſed in corde etiam circumtulit, pietatem factis comproba-
 verit, mortalitatis ſuæ immemor nunquam fuerit, veramque &
 æternam anhelaverit immortalitatem. Hanc igitur dum aſſeqvuta jam
 eſt, non eſt, quod mortuam lugeatis, ut potius cum DEO, Angelis
 Sanctiſq; viventi vitam nullo ſeculo terminandam gratulari habeatis.
 Non enim ex vita in mortem; ſed ex morte in vitam tranſiit. Ita
 beatè mortua eſt, quia in Domino mortua, & requieſcit à la-
 boribus ſuis, & opera ſua ſeqvuntur eam. Hæc Vobis ſolamina
 non præſcribere, nam optimè Vobis nota ſunt; ſed in memoriam
 duntaxat revocare volui, ut eadem, & quæ præterea Vos Vobiſmet
 ipſis ſuggeſturi eſtis, in cordibus veſtris confirmet iſ, qui veri ſolatii
 fons eſt, optans rogansque. Sed & Vos, CIVES ÆSTUMATIſſIMI!
 Afflictiſſimæ Familiæ in ſuo luctu nonnihil afferre ſolatii poteritis,
 ſi Laudatiſſimæ Matronæ frequentes iveritis exeqvias. Agite igitur,
 hunc ultimum ei exhibete honorem. Merentur id virtutes beatè
 Defunctæ, quibus, quamdiu inter nos vixit, præ aliis multis mul-
 tum eminebat. Debetur illud Superſtiti Familiæ, cujuſ ignota me-
 rita non ſunt. Decet ipſum Vos ipſos, ut aliorum funera comitan-
 tes ſuum ſinguli proprium meditemini. Nam, dicente Gregorio
 illo Magno, *feliciter quiſ in alterius funere meditando
 ſtudium locat, quod in ſuo adornando
 remedium ferat.*

P. P. & ſigillo Reſtorali munitum
 Anno MDCCXI. d. 23. Aprilis.

tissimus Dominus GEORGIUS W
 KOEPKENIUS, J. U. Licentiatuſ Cl
 in Judicio Conſiſtoriali Advocatuſ a
 Ordinariuſ, recentiſſimè eandem red
 felicem, dum in thalamum, ante bin
 ſpatium, adſcivit Florentiſſimam tu
 nunc conjungem ipſi jucundiſſimam,
 tuoſiſſimamq; Dominam EVAM CAT
 ſub honeſtiſſimâ ſuæ Matris, Nobiliſ
 ornamentis condecoratiſſimæ Domina
 DEMANNIÆ educatione â B. Suo Pa
 mo qvondam & Solertiſſimo Viro, Do
 RICO DUGGEN, Præſecto Ducali
 unicè relictam Filiam. Qvibus felici
 tis proſpera â qvartô qvoqve Filiô, qv
 conjugio debuit, Nobiliſſ & Politic
 JOACHIMO ZIMMERMANNNO, non
 cepit auguria, qvippe qvi poſt ſtudi
 Academiâ per aliquot annos feliciter
 diſ moribus Nobiliſ Juventæ von der G
 riæ in Panzau, Porſtorf, Kirchen Mull
 ſchen Mullau multâ nunc cû laude præe
 varia felicitatiſ incrementa faxit, r
 terna vota lubentiſſimè precamur.
 eſt, niſi ut de BEATIſſimæ morbo
 te aliqua addamus. Non potuit aut
 triſtiſ, ubi vita fuit Chriſtiana.
 la adeo boniſ moribus inclyta, ut h
 DEUM Ejusqve CHRISTUM fide
 fulſerit. Ita ſuoſ omneſ, uti ſup
 ducavit piè, ut propterea ſuaſ etiam
 Sorore ipſiuſ, B. AGNETA C
 SCHARFIA, proximuſ, Vir Præ

& Expertiffimus, DN. JOACHIMUS SIGIS-
 MUNDUS HECHT, Med. D. ac Practicus Ce-
 leberrimus, & Poliater Luneburgensium Prima-
 rius, ipsius curæ commiserit educandas: in quibus
 quidem tantam posuit fidem, ut vel hodie grates
 ipsi referant in terras, Laudatissimæ fœminæ, ANNA
 MARGARETA, Plur. Rever. atqve Clariss. DN.
 HANNONIS FRIDERICI GRUNENBERGII,
 Blücherensis iur. & AGNES CATHA-
 RINA, Clariss. DN. BROM-
 BERGII, Catu Bremensi, Pasto-
 rum, melis piissimè defun-
 & sceptra, CLARA
 Ita præter
 rales, quos
 suos Con-
 Parentes
 rosequi, sem-
 proximis suis Con-
 es, Maximè Rev.
 WILHELMUS
 S. Theol. Lic. ac Su-
 itemq; Præ Nobiliss. &
 undam DN. DAVID JONA-
 THAN, Phil. & J. U. D. ac Se-
 reniss. n. Principis Consiliarius Regiminis ac
 Justitiæ Meritissimus, non minus, quam superius
 laudata Soror unica, B. AGNES CATHARI-
 NA HECHTIA sempiternum ipsius velut primo-
 genitæ sororis amorem deamaverint, ac superstes
 frater unicus, Summè Rever. DN. PETRUS
 BARTHOLDUS SCHARFIUS, in Comitatu
 Hojensi, ejusque primariâ urbe Hoja Antistes Lon-

B 2

ge